

ZPI vadlīnijas atpūtas un sporta infrastruktūrai

ZPI prasību un kritēriju darbības joma:	<p>Prasības un kritēriji aptver atpūtas un sporta infrastruktūras elementus (piemēram, sporta laukumu segums, bērnu āra rotaļu un spēļu laukumu segums)</p> <p>Piedāvātās prasības un kritēriji attiecas uz aprītes ekonomikas ieviešanu produktos, lai veicinātu materiālu otrreizējo pārstrādi, demontāžu pēc lietošanas, videi draudzīgu materiālu lietošanu un virsmas pārklājumu izmantošanu, kā arī likumīgas koksnes materiālu izmantošanu.</p>
ZPI prasību un kritēriju piemērošana:	atpūtas un sporta infrastruktūras elementiem noteiktās ZPI prasības un kritēriji apvienoti vienā grupā un attiecas uz mēbeļu ražošanā izmantotajiem materiāliem, pārklājumiem un to iekļaušanos aprītes ekonomikā.
ZPI vadlīniju uzbūve:	<p>sastāv no 2 daļām:</p> <ul style="list-style-type: none">• informatīvās;• praktiskai lietošanai paredzētās. <p><u>Informatīvā daļa</u> vadlīniju lietotāju iepazīstina ar galvenajām normatīvo aktu prasībām, preču/pakalpojumu grupas būtiskajām ietekmēm uz vidi un iespējamajiem šīs ietekmes samazināšanas veidiem, kā arī ar konkrētās preču/pakalpojumu grupas ZPI prasībām un kritērijiem saistīto informāciju.</p> <p><u>Praktiskai lietošanai</u> paredzētā sniedz "lietošanai gatavas" ZPI prasības un kritērijus konkrētam iepirkuma posmam (tehniskās specifikācijas/piedāvājumu izvērtēšanas kritēriji). Aiz katras ZPI prasības un kritērija seko tam atbilstoša verifikācijas (atbilstības pārbaudes) metode. Nobeigumā sniegti plašāki paskaidrojumi dažiem ar iepirkuma organizēšanu un īstenošanu saistītiem aspektiem.</p>

ZPI kritēriji un prasības atpūtas un sporta infrastruktūrai tika papildinātas 2017.gada 20.jūnija Ministru Kabineta noteikumu Nr. 353 "Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība" 2020.gadā veiktajos labojumos.

SATURA RĀDĪTĀJS

1. NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS MĒBEĻU ZAĻAJAM PUBLISKAJAM IEPIRKUMAM.....	3
2. BŪTISKĀ IETEKME UZ VIDI.....	4
3. AR ZPI PRASĪBĀM UN KRITĒRIJIEM SAISTĪTĀ INFORMĀCIJA.....	5
4. MĒBEĻU ZAĻAIS PUBLISKAIS IEPIRKUMS.....	6
5. PAPILDINFORMĀCIJA	9

1. NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS MĒBEĻU ZAĻAJAM PUBLISKAJAM IEPIRKUMAM

Normatīvais akts	Attiecināmo prasību izklāsts
Publisko iepirkumu likums (PIL), 19. panta 2. daļa	<ul style="list-style-type: none"> • Ministru kabinets nosaka zaļā publiskā iepirkuma principus, prasības un to piemērošanas kārtību, preču, pakalpojumu un būvdarbu grupas, kurām piemēro zaļā publiskā iepirkuma prasības, piedāvājuma izvērtēšanas kritērijus, iepirkuma līguma izpildes noteikumus un kontroles kārtību.
MK 20.06.2017. noteikumi Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”	<ul style="list-style-type: none"> • noteikumi nosaka zaļā iepirkuma prasības un kritērijus, kurus var izmantot būvdarbu, kā arī citu prioritāru preču un pakalpojumu grupu publiskajā iepirkumā (2. pielikums) (MK not. 1.3. p.); • zaļā iepirkuma prasības un kritērijus brīvprātīgi piemēro būvdarbiem, kā arī citu prioritāru preču un pakalpojumu grupām publiskajā iepirkumā (2. pielikums), pasūtītājam vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam iepriekš izvērtējot savas iespējas un videi draudzīgu alternatīvu pieejamību tirgū (MK not. 6.p.); • papildus šo noteikumu 6. un 7. punktā noteiktajam preču, pakalpojumu vai būvdarbu publiskajā iepirkumā var izmantot arī citas zaļā iepirkuma prasības un kritērijus, ja tie attiecināmi uz iepērkamo preču un pakalpojumu grupu vai būvdarbiem, nodrošina brīvu preču un pakalpojumu kustību, vienādas iespējas piegādātājiem, atklātību un prasību samērību un nepieļauj diskrimināciju (MK not. 8.p.)
<p>SECINĀJUMI.</p> <p>1) Atpūtas un sporta infrastruktūras iegādei ZPI prasību un kritēriju piemērošana publiskajā iepirkumā <u>ir ieteicama, bet nav obligāta</u> (MK 20.06.2017. noteikumi Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”, 2. pielikums).</p> <p>2) Papildus 2. pielikumā noteiktajām ZPI prasībām un kritērijiem publiskajā iepirkumā var izvirzīt arī citas ZPI prasības un kritērijus, ja tie izpilda MK 20.06.2017. noteikumu Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” 8. punkta prasības.</p>	

2. BŪTISKĀ IETEKME UZ VIDI

Galvenās ar vidi saistītās jomas	Ietekmes samazināšanas pasākumi ar ZPI palīdzību
<ul style="list-style-type: none">• Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, augsnes erozija un degradācija kā ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas trūkuma un nelegālas mežizstrādes rezultāts• Resursu noplicināšana, izmantojot neatjaunojamus resursus, piemēram, metālus un naftu/dabasgāzi plastmasai• Tādu bīstamu vielu izmantošana kuras var izdalīties gan ražošanas, gan patēriņa fāzēs• Materiālu izšķiešana, kā iemesls ir priekšlaicīga atpūtas un sporta infrastruktūras ekspluatācijas pārtraukšana, kuras iemesls savukārt ir neatbilstība kvalitātes standartam.	<ul style="list-style-type: none">• Iepirkt kokmateriālus no likumīgi un ilgtspējīgi apsaimniekotiemi mežiem• Izmantot materiālus, kas pilnībā vai daļēji izgatavoti no pārstrādātiem materiāliem un/vai atjaunojamiem materiāliem (tādiem kā koks)• Izvairīties no konkrētām bīstamām vielām materiālu ražošanā un virsmu apstrādē• Nodrošināt iespēju pārstrādāt un sadalīt iepakojuma materiālus un tā daļas un tādu iepakojuma materiālu izmantošanu, kas izgatavoti no atjaunojamām izejvielām.• Iepirkt izturīgus, izmantošanai piemērotus, ergonomiskus, viegli izjaucamus, labojamus un pārstrādājamus iekārtas un to elementus.

3. AR ZPI PRASĪBĀM UN KRITĒRIJIEM SAISTĪTĀ INFORMĀCIJA

Darbības joma	Prasības un kritēriji aptver atpūtas un sporta infrastruktūras elementus (piemēram, sporta laukumu segums, bērnu āra rotaļu un spēļu laukumu segums)	
Neattiecas uz	1) iekštelpu atpūtas un sporta infrastruktūru 2) āra mēbelēm (galdiem, krēsliem, soliņiem), kas ietverti mēbeļu ZPI kritērijos	
Svarīgākie ES normatīvie akti, kuru nosacījumi ietverti ZPI prasībās un kritērijos	<ul style="list-style-type: none"> • Komisijas Regula (EK) Nr. 1024/2008 (2008. gada 17. oktobris), ar ko nosaka sīki izstrādātus īstenošanas pasākumus Padomes Regulai (EK) Nr. 2173/2005 par FLEGT licencēšanas sistēmas izveidi kokmateriālu importam Eiropas Kopienā • PADOMES 1978. gada 21. decembra DIREKTĪVA 79/117/EEK, ar ko aizliedz laist tirgū un izmantot augu aizsardzības līdzekļus, kuru sastāvā ir konkrētas aktīvās vielas • PADOMES 1967. gada 27. jūnija DIREKTĪVA 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu • EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES 1999. gada 31. maija DIREKTĪVA 1999/45/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu jautājumos, kas attiecas uz bīstamu preparātu klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu • PADOMES 1976. gada 27. jūlija DIREKTĪVA 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem • PADOMES DIREKTĪVA 96/61/EK (1996. gada 24. septembris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli • EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/42/EK (2004. gada 21. aprīlis), ar ko ierobežo gaistošo organisko savienojumu emisijas, kuras rada organisko šķīdinātāju izmantošana noteiktās krāsās, lakās un transportlīdzekļu galīgās apdares materiālos, un ar ko groza Direktīvu 1999/13/EK • EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (Dokuments attiecas uz EEZ) 	
Ar mēbeļu ZPI prasībām un kritērijiem vai to verifikāciju saistītie ekomarkējumi un standarti		<p>Mājas lapa: www.fsc.org/en</p> <p>Mežu pārvaldības padome (<i>Forest Stewardship Council, FSC</i>) Mežu pārvaldības padome (FSC) atbalsta ekoloģiski pienācīgu, sociāli atbildīgu un ekonomiski pamatotu pasaules mežu apsaimniekošanu. FSC sertifikāciju veic FSC akreditētas institūcijas. Ir divu veidu FSC sertifikāti – Mežu apsaimniekošanas sertifikāts (<i>FM</i>) un Meža uzraudzības ķēdes sertifikāts.</p> <p>Atbilst I tipa ekomarkējuma prasībām, bet uz to neattiecas ISO standarta prasības.</p>
		<p>Mājas lapa: www.pefc.org</p> <p>Mežu sertificēšanas sistēmas paziņošanas programma (<i>Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes, PEFC</i>) PEFC Padome ir 1999.gadā dibināta neatkarīga bezpeļņas nevalstiska institūcija, kas ar neatkarīgu trešās puses sertifikāciju atbalsta ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu.</p> <p>Atbilst I tipa ekomarkējuma prasībām, bet uz to neattiecas ISO standarta prasības.</p>

4. ATPŪTAS UN SPORTA INFRASTRUKTŪRAS ZAĻAIS PUBLISKAIS IEPIRKUMS

Iepirkuma dokumentu sastāvdaļas	ZPI prasības un kritēriji
Iepirkuma līguma priekšmets	Atpūtas un sporta infrastruktūras iepirkums, kas ražoti, izmantojot videi draudzīgus materiālus un procesus.
Tehniskā specifikācija	<p>1. NORĀDĪJUMI PROJEKTĒŠANĀ UN IZMANTOTO MATERIĀLU VIDES KRITĒRIJI</p> <p>A. KOKSNE UN KOKSNES MATERIĀLI</p> <p>Visai koksnei un koksnes materiāliem ir jānāk no likumīgas izcelsmes koksnes.</p> <p>ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Kā atbilstības apstiprinājums tiks pieņemts uzraudzības ķēdes sertifikāts koksnei, kas sertificēta kā FSC, PEFC vai līdzvērtīgs apliecinājums. Koksnes likumīgo izcelsmi var pierādīt arī izsekojamības sistēmas esamība. Šīm brīvprātīgajām sistēmām var būt 3. personas sertifikāts, bieži kā daļa no LVS EN ISO 9001:2015 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2015)" un/vai LVS EN ISO 14001:2015 "Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)" vai Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS). Ja koksnes izcelsmes valsts ir parakstījusi Brīvprātīgās sadarbības līgumu (BSL) ar ES, FLEGT licence kalpos kā likumības pierādījums. Nesertificētai koksnei pretendentiem ir jānorāda ražošanā izmantotās koksnes tipi (šķirnes), daudzumi un izcelsme kopā ar to likumības apliecinājumu. Ir jābūt iespējai izsekot šādas koksnes ražošanas ķēdei no meža līdz produktam.</p> <p>Īpašos gadījumos, kad iesniegtie pierādījumi netiek uzskatīti par pietiekamiem, lai pierādītu atbilstību prasītajām tehniskajām specifikācijām, pasūtītāji var prasīt piegādātājiem papildu paskaidrojumus vai pierādījumus.</p> <p>B. OTRREIZ PĀRSTRĀDĀTO MATERIĀLU SATURS (GUMIJA, PLASTMASA, METĀLS, RIEPAS)</p> <p>Infrastruktūras izbūvē un tās objektu izbūvē ir jāizmanto gan pirmreizēji, gan pārstrādāti materiāli, piemēram, pārstrādāta koksne, plastmasa, metāls, gumiju un/vai nolietotas riepas.</p> <p>ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendentiem jānodrošina atbilstoši dokumenti, kur norādīta pārstrādāto materiālu masas procentuālā attiecība.</p> <p>No pārstrādātām riepām ražotā gumijas seguma iekļāšanai bērnu rotaļu laukumos ir jāatbilst Standarts LVS EN 1177+AC:2019 "Triecienu slāpējošas spēļu laukumu virsmas. Testa metodes trieciena slāpēšanas noteikšanai" prasībām.</p>

2. VIRSMAS APSTRĀDE UN PĀRKLĀJUMS

Virsmas apstrāde/pārklājumi ir atļauta tikai funkcionālu iemeslu dēļ. Piemēram, lai nodrošinātu koksnes izturību vai novērstu oksidāciju sakausējuma elementos.

Izmantotie virsmas pārklājumi:

2.1. nepieciešams izmantot ķīmisko vielu klasifikāciju atbilstoši CLP regulai Nr. 1272/2008;

2.2. nedrīkst saturēt vairāk kā 5 masas procentus gaistošu organisko savienojumu (GOS);

2.3. ftalātiem: nav atļauta tādu ftalātu lietošana, kas piedāvājuma iesniegšanas laikā atbilst kādai šādu riska frāžu (vai to kombinācijas) klasifikācijai: R60, R61, R62 (atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulai Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza regulu (EK) Nr. 1907/2006);

2.4. nedrīkst saturēt aziridīnu;

2.5. nedrīkst saturēt hroma (VI) savienojumus.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendentiem jāiesniedz saraksts ar visām virsmas apstrādes vielām, kas izmantotas. Kā atbilstoša ir vides deklarāciju attiecībā pret ISO 14021 standartu, kā arī vides produktu deklarācija saskaņā ar ISO 14025 standartu.

3. EKODIZAINS: DEMONTĀŽA

Infrastruktūru nepieciešams projektēt tā, lai to dzīves laikā varētu izjaukt un noderīga, lai tā daļas un komponentus varētu viegli atdalīt un nosūtīt reģenerācijai, piemēram, sagatavošana atkārtotai izmantošanai vai pārstrādei.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Informāciju par iespēju izjaukt, iespēju atdalīt elementus un nosūtīt reģenerācijai vai pārstrādei.

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji

1. IZEJMATERIĀLI/ILGTSPĒJĪG MEŽU APSAIMNIEKOŠANA

Papildu punkti tiks piešķirti par tādu no koksnes, koksnes šķiedras vai koksnes skaidām izgatavotu gala produktu īpatsvaru, kuru izcelsme ir meži, kuru pārvaldīšana, īstenojot ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas principus un pasākumus, ir pierādīta – ar nosacījumu, ka šie kritēriji raksturo produktu un ir attiecināmi uz to.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Iepriekš 1. tehniskajā specifikācijā aprakstītajā kārtībā jāpierāda, ka netiek pārsniegti 65 % no E1 emisiju robežvērtībām

9. OTRREIZ PĀRSTRĀDĀTO MATERIĀLU SATURS

Papildu punkti tiks piešķirti par noteiktu pārstrādāto koksnes, plastmasas, metāla, un/vai nolietoto riepu materiālu masas procentuālo attiecību galaproduktā, ja pārstrādātā materiāla apjoms ir vismaz 50% no kopējā svara.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents iesniedz izmantoto materiālu pārskatu un izmantoto materiāla apjomus, kas ir ražoti no pārstrādāta materiāla. No pārstrādātām riepām ražotā gumijas seguma iekļāšanai bērnu rotaļu laukumos ir jāatbilst Standarts LVS EN 1177+AC:2019 "Triecienus slāpējošas spēļu laukumu virsmas. Testa metodes trieciena slāpēšanas noteikšanai" prasībām.

10. APRITES EKONOMIKAS PLĀNS

Pretendentam jāiesniedz plāns, kas ietver sekojošas daļas:

- konkrēts redzējums turpmākai darbībai;
- attīstība saskaņā ar prites ekonomikas principiem līguma laikā;
- darba organizēšana un sadale līguma darbības laikā;
- pretendenta / piegādātājam paredzētās lomas un atbildība
- konkrēts produkta redzējums par izejvielu izmantošanu, papildus punkti tiek piešķirti, ja daļa no otrreizējiem pārstrādes produktiem tiek iepirkta, piemēram, ne tālāk kā 250 km attālumā no ražotnes/piegādes vietas.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents apraksta savu skatījumu par atpūtas un sporta infrastruktūras aprites ekonomikas skatījumu, to izejvielu izmantošanu, par tā vērtības saglabāšanu pēc tā lietošanas, kā arī sadarbību ar līgumslēdzēju, piegādes ķēdes partneriem un uzņēmuma ražošanas kapacitāti un pretendenta iespējas nodrošināt iepirkuma izpildi.

Papildus punkti tiek piešķirti par norādīto aktivitāšu detalizācijas pakāpi un interesi sadarbībā ar Pasūtītāju. Vēl papildus punkti tiek piešķirti, ja daļa no otrreizējiem pārstrādes produktiem tiek iepirkta, piemēram, ne tālāk kā 250 km attālumā no ražotnes/piegādes vietas pa ceļu infrastruktūru.

5. PAPILDINFORMĀCIJA

PIEDĀVĀJUMA IZVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Pasūtītājam būs jānorāda iepirkuma procedūras dokumentos, cik papildu punkti atbilst katram piedāvājuma izvērtēšanas kritērijam. Ar vidi saistītiem piedāvājuma izvērtēšanas kritērijiem kopā būtu jāveido vismaz 15 procentus no kopējā pieejamo punktu skaita.

I TIPA VAI ISO 14024 EKOMARĶĒJUMI

I tipa vai ISO 14024 (skat. standartu LVS EN ISO 14024:2018 "Vides marķējumi un deklarācijas. Pirmā tipa vides deklarācijas. Principi un procedūras") ekomarķējumu piešķiršanai galvenos kritērijus nosaka neatkarīga iestāde, un tos pārbauda ar sertifikācijas un auditēšanas palīdzību. Tādējādi tie ir ļoti caurskatāms, uzticams un neatkarīgs informācijas avots. Šiem marķējumiem ir jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- prasības marķējumam balstās uz zinātniskiem datiem;
- ekomarķējums ir pieņemts, piedaloties visām ieinteresētajām pusēm, piemēram, valsts iestādēm, patērētājiem, ražotājiem, izplatītājiem un vides organizācijām;
- ekomarķējums ir pieejams visām ieinteresētajām pusēm.

Publiskajā iepirkumā pasūtītājs var pieprasīt, lai tiktu ievēroti konkrētam ekomarķējumam noteiktie kritēriji un ekomarķējumu varētu izmantot kā vienu no atbilstības pierādījuma veidiem. Pasūtītājs var prasīt īpašu ekomarķējumu kā pierādījumu izstrādājuma atbilstībai noteiktajām prasībām, ja tiek ievēroti PIL 21. panta nosacījumi. Bez tam iepirkuma rīkotāji var izmantot tikai tos ekomarķējuma kritērijus, kas attiecas uz paša produkta vai pakalpojuma, vai ražošanas procesu īpašībām, nevis tos, kuri attiecas uz vispārējo uzņēmuma vadību.

CITAS ZPI PRASĪBAS UN KRITĒRIJI

MK 20.06.2017. noteikumi Nr. 353 „Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība" paredz iespēju publiskajā iepirkumā piemērot arī citas, noteikumos neminētas ZPI prasības un kritērijus, ja tie attiecināmi uz iepērkamo preču un pakalpojumu grupu vai būvdarbiem, nodrošina brīvu preču un pakalpojumu kustību, vienādas iespējas piegādātājiem, atklātību un prasību samērību un nepieļauj diskrimināciju (MK not. 8. p.).

Ja pasūtītājs vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs nolemj publiskajā iepirkumā izmantot papildus ZPI prasības un kritērijus, ieteicams iepriekš izvērtēt savas iespējas, jo stingrāku vides prasību uzstādīšana bieži vien saistīta ar ekspertu iesaisti, lai noteiktu iesniegto piedāvājumu atbilstību šīm prasībām. Tāpat jāveic tirgus izpēti, lai pārliecinātos par atbilstošu videi draudzīgu alternatīvu pieejamību tirgū.

Ja tomēr pieņemts lēmums preču vai pakalpojumu iegādē izvirzīt stingrākas vides prasības, viens no ieteicamajiem šādu prasību piemēriem ir ES ZPI kritēriju izvērstais (visaptverošais) līmenis jo arī šie kritēriji, tāpat kā MK noteikumos Nr. 353 ietvertie, attiecināmi uz konkrēto iepērkamo preču un pakalpojumu grupu vai būvdarbiem, nodrošina brīvu preču un pakalpojumu kustību, vienādas iespējas piegādātājiem, atklātību un prasību samērību un nepieļauj diskrimināciju, turklāt tiem formulēta arī atbilstības pārbaudes (verifikācijas) metode.